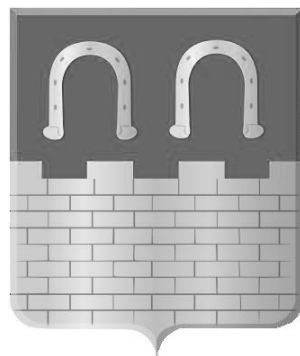

De Wildenborcher

Kwartaaluitgave voor iedereen die zich verbonden voelt met de Wildenborch

September 2020

Beste Buurtgenoten,

Zomer 2020: *Houd 1,5 meter afstand, werk zoveel mogelijk thuis, vermijd drukke plekken, was vaak je handen.*

Bij klachten: blij thuis en laat je testen.... Dit zijn de regels voor nu.

En dat het van groot belang is dat we ons allemaal aan de regels blijven houden, werd nog eens extra duidelijk gemaakt tijdens de persconferentie op donderdag 6 augustus.

Van een aantal buurtgenoten leest u hoe ze de 'corona tijd' doorbrengen. "Een voorrecht om hier te mogen wonen", hoor je steeds weer. Men waardeert de rust en ruimte in ons buurtschap, waardoor er geen problemen hoeven te zijn met de anderhalve meter afstand.

En ook: blij met glasvezel om vanuit huis, via internet, te kunnen werken.

Gelukkig bleef het in onze omgeving tot nu toe rustig, maar het virus is er nog steeds.

Ook twee voormalig buurtgenoten, die zijn geëmigreerd, schrijven over de 'corona tijd' in hun land; Erik Kruisselbrink uit Denemarken en Henk Kaemingk uit Mexico.

Bij kasteel de Wildenborch waren met Pinksteren de open tuinendagen. Hugo hielp zijn opa en oma en schreef een verslag.

Er waren geen gezamenlijke buurtactiviteiten, er is er wel weer één gepland: Naoberdag, 27 september op 'Kamphuizen'. Met alle geldende veiligheidsmaatregelen, zo leest u in de uitnodiging.

Even voorstellen:

- Louky Scheltema en Eduard Duynstee, Prinses Julianaschool, Wildenborchseweg 30.
- Cynthia Kornegoor en Erik Harkink met hun zonen Gijs (5) en Pim (2), Galgengoorweg 17
- John en Antoinette van der Spek, Vordensebinnenweg 3.

Voor allen: Hartelijk welkom in de Wildenborch!

Rik Mars beschrijft een mooie fietsroute met start en finish bij de Kapel. Zo leer je op actieve wijze de omgeving en alle straatnamen met verhaal kennen.

Landrot schrijft over de Achterhoekse vlag. Die zie je vast, al fietsend, op veel plekken wapperen.

Nog meer inburgeren? Ga dan onderweg op zoek naar de 67 boerderijen die Gerda Rossel beschrijft. Zowel boerderijnaam als straatnaam wordt genoemd.

Verder:

- Postvak In, door Renske van Ditshuizen
- Buiten-gewone planten: de Vlier, deel 2, door Jessica Cundall
- Recept: Pompoensoep van Ineke Oudenampsen
- Anja Sprukkelhorst verzorgde weer de kinderpagina
- Een tekening met daarin 34 spreekwoorden verborgen, vindt u ze allemaal?
- De familie Wisman verlaat de Wildenborch
- Rik Mars had een bijzondere ontmoeting tijdens zijn fietstocht op zondagmorgen

En: Oorlogs- en bevrijdingsherinneringen uit onze buurt, deel 3

Veel dank aan alle interviewers en schrijvers!

Vriendelijke groet van de redactie, Kathy, Lucie, Reinier, Joke.

De Wildenborchse Kapel

Verhuur Kapel:

Wilt u informatie over mogelijkheden, beschikbaarheid etc., neem dan contact op met Hans Ezerman. Email: hans.ezerman@gmail.com of telefoon: (06) 12 15 54 74.

Redactiegegevens

Onze telefoonnummers en e-mailadressen:

Joke Wiltink	(0575) 55 67 48	wiltwess@gmail.com
Reinier Klein Brinke	(0575) 55 65 12	reinierkleinbrinke@planet.nl
Lucie Bartel	(0575) 55 65 33	info@luciebartel.nl
Kathy de Vries	(06) 53 15 33 79	kathy.devries@xs4all.nl

Inzenden copy vóór 20 oktober 2020

Naar: E-mail wiltwess@gmail.com
WhatsApp (06) 10 27 75 47
Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher

De Wildenborcher wordt iedere keer met veel enthousiasme door vrijwilligers gemaakt en bij u thuis bezorgd. Een vrijwillige bijdrage voor de drukkosten kunt u overmaken naar:
IBAN: NL95RABO 0366412353 ten name van Kapel Wildenborch, onder vermelding van 'De Wildenborcher'.

Bezorging:

Als u ook de Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij één van de redactieleden. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

Abonnee op de digitale Wildenborcher?

Bent u geabonneerd op de digitale Wildenborcher en neemt u een nieuw e-mailadres, geef dit dan tijdig door aan Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl. Zo mist u geen uitgave van ons buurtblad.

Open tuindagen 2020

In het pinksterweekend was het eindelijk weer zo ver open tuindagen!!!
Ik had me er zo op verheugd.

We waren allemaal heel blij dat het door kon gaan. Tijdens deze coronatijd wel met de gepaste 1,5 meter. En als je klaar met wandelen was moest je weg. Jammer, ik vind het altijd veel gezelliger als mensen met elkaar kunnen kletsen. Maar dat maakt verder niet uit. Ik vind het veel leuker als mensen genieten van de tuin en niet komen om na het wandelen een kopje thee of koffie te gaan drinken. Maar dat bederft de sfeer niet.

Zo leuk al die aardige mensen die een bezoek aan de tuin brengen.

Natuurlijk is het leukste om te helpen in de tuin, bij de kassa en het parkeren. Dan wijzen we de mensen een plekje aan. En met mensen praten. Dat vind ik ook heel erg leuk. Ik doe dit samen met mijn neefjes Lucas, Thom, Daan, Hidde en met mijn nichtje Florine en niet te vergeten mijn broertjes Thijmen en Philip.

Met elkaar helpen we bij de open tuindagen.

Geschreven door Hugo van Kooij,
oudste kleinzoon van de bewoners: Jennine Staring en Evert-kees van de Plassche
(Ik noem ze Moema en Pippa)

(foto's: Hugo van Kooij en Jennine Staring)

(Johan Braakman maakte van de Open tuindagen ook een mooie fotoreportage. Kijk hiervoor op Achterhoekfoto.nl)

Wildenborch in Coronatijd

Thuiswerken op de Reeoordweg

Tja, daar was dan het corona virus. De universiteit ging dicht. Al onze celkweken konden de vuilnisbak in. Ik had nog net de tijd om een PC met data die nog niet waren geback-upt op de server, mee naar huis te nemen. Thuis heb ik snel een kantoortje ingericht op het knieschot onder een van onze dakramen. Gelukkig hadden we inmiddels glasvezel daarom duurde het slechts een paar dagen voor alles alsnog op server van de UT stond. Een paar dagen later voorzichtig de eerste online meeting belegd met onze onderzoeksgroep. Iedereen druk aan het werk om nieuwe opdrachten te verzinnen voor studenten die nu niet meer op het laboratorium aan het werk konden. Veel internationale studenten gingen terug naar hun thuisland.

Weer een paar dagen later gingen de scholen dicht. De kinderen kregen hun chromebooks van school mee. En daar zaten we dan om 8.30 uur met z'n drieën achter onze schermpjes. "papa! Ik snap het niet!": "Niet nu jongens, ik zit in een vergadering!" Na een paar dagen waren we hier aan gewend. De kinderen hadden al snel door dat als ze hun huiswerk snel af hadden, ze daarna buiten konden gaan spelen. Ze kunnen best hard werken als het moet, zo bleek. Sporten werd ook een uitdaging. De Judo-juf zette filmpjes online waarbij de kinderen hun oefeningen konden doen met een pop gemaakt van een overall volgepropt met oude

handdoeken, maar daar waren ze toch niet zo voor te motiveren. Voor Silke hebben we de deelzolder ingericht als turnzaaltje. Haar juf ging turnles geven via Skype. Dat werkte veel beter. Voor Herre hebben we een rekstok gebouwd van oude steigerpijpen. Altijd handig steigerpijpen.

En Karo? Die had dan weer 's morgens dienst, dan weer in de middag. Wachtend op de grote coronagolf, die gelukkig in deze omgeving beperkt bleef tot een golfje.

Na een aantal weken zaten we aardig in het ritme. Ik kreeg eindelijk de kans al die klusjes op mijn werkljstje eens af te maken. En de koffie in de tuin smaakte beter dan op het werk. Maar de kinderen begonnen zich toch wel aardig te vervelen en misten hun vriendjes. Gelukkig konden kort daarna de kinderen weer halve dagen naar school, terwijl we het laboratorium anderhalve meter-proof probeerden te maken.

Karo en Gerco Hassink

Thuiswerken voor het OV

Er zijn altijd veel redenen voor iedereen om de ene manier van werken te kiezen boven de andere. Sommigen van ons houden van de 9 tot 5 kantoorbezetting, terwijl anderen de voorkeur geven aan de weg, het ontmoeten van mensen altijd op verschillende plaatsen. Maar voor iedereen is het altijd een uitdaging om werk en privé- en gezinsleven met elkaar in evenwicht te brengen.

De Covid-19 epidemie heeft de meesten van ons gedwongen tot één manier van werken: vanuit huis. Om de kans op extra infecties binnen de perken te houden, hebben vrijwel alle bedrijven hun werknemers gevraagd om vanuit huis te werken. Dat sloot uiteraard degenen uit, zoals artsen, chauffeurs, brandweer, enz., die hun diensten niet vanuit hun thuishuiskantoor konden leveren (vaak zelfs een huiskamer of een eetkamer).

JC en ik hebben hetzelfde plan gevolgd. JC als Senior Accountant bij Boeing en ik als Commercieel Directeur bij Transdev, het moederbedrijf van Connexxion en Hermes. We waren allebei gevraagd om vanuit huis te werken. Net als honderden andere mensen in onze twee bedrijven.

In een paar dagen tijd moest iedereen, ook degenen die dat nooit nodig hadden, voorzien worden van een computer, misschien een scherm en instructies om op afstand toegang te krijgen tot hun werkomgeving.

We moesten er ook voor zorgen dat er voldoende netwerk (internet) capaciteit was. Gelukkig hebben we op de Wildenborchseweg 7 een jaar geleden glasvezel laten installeren en hebben we altijd een zeer stabiele en hoge capaciteit netwerkverbinding gehad. Maar collega's die alleen via de traditionele ADSL-lijnen internet hadden, ondervonden problemen, waardoor hun mogelijkheden om videogesprekken te voeren beperkt waren. Zij waren het meest aangewezen op telefoongesprekken of alleen maar op een audio-sessie. Deze extra isolatie was voor sommigen te veel, en de gevallen van burn-out of depressies namen na enkele weken toe, ver boven de norm.

Toen we bij Transdev niet op tijd een laptop konden leveren, pakten we kantoorapparatuur in en lieten die naar het huis van onze collega's bezorgen. We zorgden er vervolgens voor dat we alle software en licenties hadden die nodig waren om zoveel mensen op afstand toegang tot het werk te geven. En tot slot hebben we iedereen geholpen met training over het gebruik van online tools zoals Microsoft Teams of Zoom. In een paar weken tijd kon iedereen vanuit de veiligheid van zijn eigen huis verder werken. Iedereen behalve onze chauffeurs. De chauffeurs van de OV moesten, zelfs als de diensten waren gereduceerd, naar hun werk gaan en rijden. Dat betekende dat ze een duidelijk gezondheidsrisico namen in vergelijking met de rest van het bedrijf.

We moesten dus zoveel mogelijk doen om de veiligheid te garanderen: we vroegen de passagiers die gebruik maken van het openbaar vervoer (uit de vitale sector dus!) om vanaf de achteringang aan boord te gaan en niet langs de chauffeurs te gaan. We hebben iedereen geïnstrueerd om de nodige gezondheids- en veiligheidsadviezen op te volgen. We hebben ook plastic panelen geïnstalleerd om de chauffeur zoveel mogelijk te isoleren.

Ik moet zeggen dat ik de grootste bewondering heb voor onze chauffeurs. En het doet mij als mens en burger pijn dat onze chauffeurs, ongeacht deze inzet, te maken hadden en nog steeds hebben, met een toename van agressie en met passagiers die weigeren te betalen. Bestuurders zijn verbaal aangevallen, bespuugd en in het gezicht gehoest. Hoe kan dit worden getolereerd?

Maar de uitdagingen die de crisis met zich meebracht, stonden nog maar aan het begin. Onze beide bedrijven hebben en hebben nog steeds te lijden onder een enorme financiële crisis. Hoewel iedereen weet hoe leeg luchthavens, vliegtuigen, treinen en bussen de laatste tijd zijn, weten velen niet dat het grootste deel van de financiële winst die een OV-operator kan maken, afkomstig is van de verkoop van tickets. Het runnen van een concessie betekent dat je een contract hebt dat het grootste deel van de kosten dekt, maar niet veel winst oplevert. De winst moet komen uit de verkoop van tickets. Waarmee we ineens zijn gestopt met de verkoop. Ons rijdend vermogen is gedaald tot 10% van wat het vorig jaar op hetzelfde moment was. Het gebrek aan commitment van onze overheid om het verlies aan inkomsten te compenseren door in ieder geval de kosten te dekken, betekent dat we elke maand miljoenen euro's verliezen, waardoor de baan van duizenden mensen in gevaar komt.

Wat we op het nieuws horen, klinkt meestal veel beter dan wat de werkelijkheid is. Het informeert in feite niet over de werkelijke gezondheidstoestand van ons openbaar vervoersysteem.

Dus een crisis, die veel meer isolement heeft veroorzaakt dan we wilden. En veroorzaakte financiële onzekerheid voor velen van ons. JC en ik hebben maandenlang onze familie niet gezien, of ze nu in Nederland wonen of in Frankrijk of Italië. We hebben onze vakanties in April van dit jaar geannuleerd. Maar we zijn oké, want we wilden zeker helpen. We hebben dus de reisbeperkingen gevolgd die nodig waren om deze epidemiecrisis in te dammen.

We hebben zoveel mogelijk gebruik gemaakt van technologie om dit te compenseren: dagelijkse videogesprekken met onze familie en vrienden. We hebben meer dan ooit online gewinkeld omdat het niet goed was om naar de winkels te gaan (btw waarom levert AH niet in Vorden?). Het verbaast ons nog steeds hoe sociaal afstand nemen zo gemakkelijk is en toch doen zoveel mensen dat niet. Zelfs nu zien we dat er te veel mensen zijn die zich niet aan de 1,5 meter-regel houden.

Ik denk dat we geluk hebben dat in ieder geval hier in de Achterhoek het aantal infecties zo laag is.

Carlo Billault-Scaramelli

Wat doen wij in Coronatijd?

Wel, er wordt niet stil gezeten! De moestuin roept continu, vaste plantjes en dahlia's zijn van eigenaar gewisseld, en er is veel gespreeid! De houtvoorraad is zeker gesteld voor de komende jaren, denk ik.... Verder mocht Jan niet meer naar zijn werk. Tafeltennis in Lochem ('LTTC de Toekomst', waar we beide spelen) lag plotseling stil, evenals alle buurtdingen. Een rare wereld! Ons 1,5 meter terras is gebruikt door vrienden en kennissen, eigenlijk loopt bij ons alles door, alleen wat rustiger. Heerlijk!. Nu alles weer wat losser begint te worden gaan we zien waar dat toe leidt. Inmiddels is de tuin aangeplant, de vijver is in aanbouw en het tafeltennissen gaat weer op 1,5 meter bijna beginnen, met veel maatregelen: o.a. het ontsmetten van het balletje...

Tevens zijn we bezig om "Oldstars" bij 'LTTC de Toekomst' op te zetten, na de zomer; ouderen die alleen zijn en meer moeten bewegen. 25% bewegen o.l.v. een coach, 25% koffiedrinken, 25% tafeltennissen en 25% socialiseren, een mooi initiatief van de Ouderenbond en Menzis, dat ook al bij andere sporten (o.a. voetbal en tennis) wordt gedaan.

Het tandem schiet er een beetje bij in, maar dat pakken we wel weer op. Alle rally's zijn afgelast, inclusief de laatste zondag van de maandritten in Nederland. Wij hopen dat iedereen gezond blijft en dat de wereld er weer een beetje 'normaal' uit gaat zien!

Blijf gezond en geniet van deze mooie hoek van het land!

Groetjes van Janja
(Jan en Anja Slagt),
"Zonnehoek"

PS.: info over "Oldstars"?
Janja8592@gmail.com

Plantjes gehaald bij Aad v.d. Kamer

Anderhalve meter afstand houden:

Op 1 juni werd de intelligente lockdown 'versoepeld'. Na lange tijd gingen we even langs bij Hendrik Jan en Claudine Meulenbrugge aan de Vordensebinnenweg, zomaar om elkaar weer eens te zien in plaats van alleen te horen via de telefoon.

Vanaf hun huis zie je niet zoveel mensen, wel reeën met onderlinge afstand van 1,5 meter...

Wim en Janny Sligman (Stuwdijk) plaatsen een mooi samengestelde foto op de app. Buiten zijn kon bijna elke dag in het voorjaar.. De 'huisdieren' genieten ook van de zon.

Veel gebeurt buiten, maar als je bij regenachtig weer toch wat wilt overleggen, dan maar binnen 'op afstand'. Alma van der Schoot en Bertus Wiltink

"Af en toe op pad met onze eigen cabriolet, dat is echt genieten ..."

Jan en Dinie van Ark en Harry en Frieda te Lindert. Het vriendenpaar maakte vanuit de Wildenborch een aantal dagtochten.

Beleving van de Coronatijd

We kennen het allemaal. De geruchten over een ver virus dat snel dichterbij komt. Het bagatelliseren van de ernst ervan in de politiek en de media. We leven gewoon door en hebben te doen met de mensen in Wuhan. En dan is het plotseling hier.... Een uitbraak in Brabant en voor we het weten, zitten we in een lockdown. Intelligent weliswaar. Mooi woord om de mensen mee onder hun kin te kietelen. Angst, bezorgdheid, onzekerheid. Maar er gebeuren ook bijzondere dingen. Zo bloeit bijvoorbeeld saamhorigheid op. Van verschillende jongeren krijg ik het aanbod om, indien nodig, te helpen met bijvoorbeeld boodschappen. Ook krijg ik telefoontjes van dierbaren die zich om me bekommeren. Ik kan genieten van de ongelofelijke creativiteit, originaliteit, acties om 'ingesloten' mensen toch te bereiken en op te vrolijken. En.....eerlijk gezegd geniet ik eigenlijk van de rust. Een leven waarin niet zoveel meer 'moet'. Ik ben niet de enige.

Mijn leven in het drukke centrum van Amsterdam, lijkt onderdeel geworden van een science fiction film. 's Avonds totaal verlaten straten alsof het middenin de nacht is. De Dam, de Wallen, de grote toeristencentra zijn verlaten. Voor de veiligheid ga ik vroeg naar de supermarkt als het nog stil is. Als ik mezelf elke dag even 'uitlaat' om in beweging te blijven, is het op de smalle stoepen wel een om elkaar heen jongleren om 1 ½ m afstand te kunnen bewaren. Maar hoe verrassend is het om de naaste omgeving van je huis nu écht te ontdekken. Onvermoede hoekjes, straatjes, parkjes, hofjes, panden. Op stoepen en aan het water zitten 'op afstand' (het wordt gecontroleerd!) jong en oud in dit prachtige weer te genieten van een glaasje wijn of biertje. We ontdekken dat samen wandelen op 1 1/2 m goed mogelijk is. Ook elkaar ontmoeten in het park, ieder aan het eind van een bankje, koffie+ mee. Als iemand een tuin of balkon heeft, ontstaan langzamerhand nog iets meer afspraken. Dat maakt het leven weer socialer. Maar binnen ontvangen: ho maar!

Wat heb ik te doen met het café op de hoek met zijn gesloten terras in dit stralende weer en 's avonds donkere ramen. Wat heb ik te doen met alle bedrijfjes en bedrijven die dreigen om te vallen. Ondertussen elke avond genageld aan de televisie om het coronanieuws en de praatprogramma's te volgen met zijn IC-opnames en doden. Het vluchtelingenprobleem, het terugdraaien van de maximum snelheid van 130 naar 100 km, je hóórt er niet meer over!

We missen met spijt een paar mooie voorstellingen in de stad. Maar ach! dat is een luxeprobleem. Onze agenda is leeg. Bij alle spanning ga ik ook de gunstige keerzijde van deze crisis ervaren: minder jachtig leven, meer tijd voor je huis, lezen, opruimen, de planten op het balkon.....En buiten de schone, strakblauwe vliegtuigloze lucht boven Amsterdam, de weldadige stilte. En de enkele keer dat ik ergens met de auto heenga, is de weg vrijwel leeg!

En dan gebeurt er opeens iets vreselijks in mijn naaste omgeving: de kerngezonde broer van een vriendin wordt ziek en overlijdt binnen twee weken op de IC. Het is niet te bevatten. De verhalen en beelden op de IC worden opeens trieste werkelijkheid.

Een geweldig uitje is de eerste keer op en neer naar de "Mölletil" vlak bij de Wildenborch. Zoveel ruimte en rust. Geen probleem met ontwijken van mensen. En die heerlijke natuur en landelijke omgeving! Net als anders. Het lijkt of corona hier niet bestaat! Er schijnt zichtbaar iets van me af te vallen, wordt me verteld. Wat is het weer genieten! Ik voel me bevoorrecht en ben dankbaar voor dit heerlijke, ontspannen vakantiegevoel in deze spannende tijden.

Inmiddels is het juli en zijn er zoveel verruiming gekomen, dat het leven bijna normaal lijkt. Door de gracht voor mijn huis varen weer volop bootjes met vrolijk picknickende en zonnende mensen. Terrassen zitten vol met genietende mensen. In wat een mooi land leven we toch! Amsterdam is weer een levendige stad, maar de stilte van weleer is niet vergeten. Ik hoor sommige mensen zoals mijn jonge kapper die mij van een soort langharige hippie weer toonbaar maakte, zelfs al terugverlangen naar de lockdown. Naar de rust, naar het minder 'moeten'.

Ik ga weer vaker en langer naar Lochem, deze prachtige, inmiddels zo vertrouwde omgeving van de 'Wildenborcher regio'. Het leven lijkt normaal. Maar het is dat nog niet. Het virus is er nog. Alert blijven is nodig! En, we zullen ons moeten bezinnen op een andere, nieuwe wereld.....

Tilly Dinger

Cynthia Kornegoor en Erik Harkink wonen nu in de Wildenborch

Cynthia Kornegoor (36) groeide op in de Wildenborch. De lagere school bezocht zij de eerste jaren in de Wildenborch en later in Kranenburg. Vervolgens ging zij naar 'Het Beeckland' in Vorden. Daarna volgde zij een opleiding tot dierenartsassistentente. Zij liep stage bij een paardenkliniek en kwam vervolgens in dienst bij een stal in Eibergen. Hier ging zij ook wonen. Zij werkte met veel plezier tien jaar in deze stal en zorgde voor de verzorging van de paarden. Het was daar hard werken en door een ongeval waarbij zij drie ruggenwervels brak, kwam er een voortijdig einde aan het dienstverband. Na het herstel van het ongeval heeft zij nog een half jaar gewerkt bij een stal in Vorden.

Toen besloot Cynthia te stoppen met het werken voor de paarden. Zij maakte een overstap naar de thuiszorg. Na drie jaar een half jaar contract kwam er een einde aan dit werk. Negen jaar geleden leerde zij Erik Harkink (40) kennen toen zij nog werkte in Eibergen. De eerste ontmoeting kwam op een speciale manier tot stand. Erik had haar telefoonnummer gekregen van een kennis. En hij besloot op een avond af te reizen naar Eibergen. En op die manier ontstond hun relatie.

Erik groeide op in het boerenbedrijf van zijn ouders in het buitengebied van Barchem. Na de lagere school ging hij vervolgens naar het AOC in Borculo. Daar volgde Erik de landbouwopleiding. Zijn ouders hadden een gemengd bedrijf met koeien en varkens. Tijdens zijn opleiding besloten zij hiermee te stoppen en verder te gaan met zoogkoeien en een pensioen te starten voor paarden. Dat vond Erik erg jammer omdat zijn hart ligt bij het boerenbedrijf.

Tijdens zijn opleiding ging Erik stage lopen bij een boer in de Nettelhorst een buurtschap in Lochem. Na zijn opleiding bleef hij hier werken gedurende drie dagen per week. Iets wat hij nog steeds doet. Ook ging hij in die tijd 2 dagen per week werken voor de bedrijfsverzorging. Hoewel Erik een maatschap heeft in het bedrijf van zijn ouders wil hij dit niet voortzetten. De belangrijkste reden is dat hij volgens zeggen niks met paarden heeft. Voor Erik was het natuurlijk een verrassing dat zijn toekomstige schoonouders een echt boerenbedrijf hebben aan de Galgengoorweg. Bij dit bedrijf van Jan en Annie Kornegoor met 120 koeien en verder jong vee voelt Erik zich echt thuis. En intussen werkt hij een dag in de week met veel plezier samen met zijn schoonvader.

Na de verkering gingen Erik en Cynthia samenwonen. En vijf jaar geleden kregen zij hun eerste zoon Gijs. De 5-jarige Gijs gaat, net als zijn moeder deed, naar de basisschool in Kranenburg. Twee jaar geleden werd het gezin uitgebreid met de komst van Pim. In die tijd woonde het gezin in Ruurlo. Toen de ouders van Jan Kornegoor enkele jaren geleden overleden kwam hun huis op de hoek van de Schoolhuisweg en de Galgengoorweg leeg te staan. Uiteindelijk werd onderling besloten dat Cynthia en Erik hier zouden gaan wonen op nummer 17. Er werd een plan gemaakt voor de verbouwing van het huis. Het sloopwerk deden zij veelal samen en daarna ging de aannemer aan de slag. Ook de tuin werd onderhanden genomen. Er was daarvoor al niet veel meer aan gedaan. En wie er nu voorbij komt ziet duidelijk hoe groot het huis is. Rondom het huis is afrastering aangebracht zodat Pim en Gijs niet zomaar de straat kunnen oversteken om naar oma Annie te hollen. Zij past een aantal dagen per weken op Pim en na school ook op Gijs. Beide jongens vinden het fijn op de boerderij. Intussen werkt Cynthia weer in de zorg voor particuliere klanten en twee ochtenden in het verzorgingshuis Marga Klompé. Intussen hebben zij al buurt gemaakt.

Een traditie die in de Wildenborch nog steeds in ere wordt gehouden.

Even voorstellen.....onze nieuwe burens

Sinds september 2019 zijn Louky Scheltema (60jaar) en Eduard Duynstee (63 jaar) onze nieuwe burens. Ze zijn de nieuwe bewoners van de Prinses Juliana school aan de Wildenborchseweg 30.

Ze hebben in juli dit jaar hun huis in Ouderkerk aan de IJssel verkocht en alle spullen zijn inmiddels over verhuisd. Hun twee zoons, Douwe (27) en Menno (25), die elders op kamers wonen, bivakkeerden in deze corona tijd regelmatig bij hen. Louky en Eduard, zijn beiden geboren in Rotterdam, maar kennen elkaar vanuit Delft, waar ze allebei industrieel ontwerpen studeerden. Creativiteit is hun grootste gemene deler en via diverse feestjes en commissies sloeg de vonk over. Louky heeft na industrieel ontwerpen studie technische bedrijfskunde gedaan en daarna de kunstacademie in Rotterdam. Ze is 1ste graads docent bedrijfskunde en beeldende vorming. Sinds 2009 is ze fulltime beeldend kunstenaar.

Je mag haar gerust een multi-talent noemen: ze maakt zowel figuratief als abstract werk, maakt glasobjecten en bronzen beelden met glas, maar ook wandkleden van zijde en wolviit (zie haar website www.LoukyScheltema.com); daarnaast geeft ze teken- en schilderlessen.

Eduard noemt zichzelf uitvinder en is industrieel ontwerper. Hij is als zelfstandig adviseur gespecialiseerd in mechatronica en heeft onder andere patenten op specifieke onderdelen voor trapliften. Hierdoor krijgt hij opdrachten uit de hele wereld en is zijn expertise vaak gewenst. Eduard reist hierdoor regelmatig naar het buitenland.

Wat bracht hun naar het oosten van Nederland? Ze zochten een ruime plek om wonen en werken te kunnen combineren met als belangrijkste voorwaarden: weidse vergezichten, maar ook met bossen in de omgeving, om te kunnen wandelen én met een groot stuk grond om een eigen voedselbos te kunnen creëren. Dit alles vonden ze hier in Vorden! Met de mogelijkheid om een voedselbos aan te leggen, komt voor Louky een lang gekoesterde droom uit. Ze is dagelijks bezig met de aanleg van een voedselbos met het grootste geduld en toewijding, ... een absoluut meerjarenproject, maar de eerste rondleiding heeft inmiddels plaats gevonden. Natuurlijk moest het huis ook beschikken over een eigen atelierruimte om kunst te kunnen maken en moest het over voldoende ruimte beschikken om kunst te exposeren. Aangezien Eduard vanuit huis werkt, was het voor hem minder belangrijk waar dit huis precies zou staan, maar opgegroeid in Zevenaar, was de Achterhoek voor hem zowel bekend als vertrouwd.

Het wonen in de Wildenborch is hun tot nu toe zeer goed bevallen. De Naoberdag vorig jaar, hebben ze als een hartelijke kennismaking met vele buurtbewoners ervaren en ze zijn dan ook van plan de rest van hun leven hier te blijven wonen!

Louky is inmiddels lid geworden van Stichting Kunstzondag Vorden en de tennisvereniging in Lochem.

Ze zal in de volgende Wildenborcher graag nog nadere uitleg geven over haar voedselbos project.

Lili en Wim Alsem

Familie van der Spek “De Spekkies”, naar Vordensebinnenweg 3

Op vrijdag 27 maart 2020, zijn John & Antoinette (in de volksmond beter bekend als Johnnie & Antje) ingetrokken op de heerlijke “plattelandswoning” op de Vordensebinnenweg 3. Na jarenlang drukte over de vloer te hebben gehad in Eefde, werd het nu toch wel tijd voor een beetje meer rust. Degene die zegt dat planning en uitvoering uiteindelijk altijd anders lopen, had wederom gelijk: niet alleen paps & mams verhuisde richting Lochem, drie katten (*het waren er eerst vier dus hier een kleine winst*), herdershond Nesta (*tsja het is ook zo'n lieverd*), zoon & schoondochter (*waarom hebben we anders een gastenverblijf?!*) en dochter (*want pp, mm ik kan echt niet 'thuiswerken' in Amsterdam op drie hoog hoor*) verhuisde

‘gezellig’ mee. Ons nu al jaren oude slogan ‘geen paniek, niks aan het handje – het wordt wel opgelost: just call Antje!’ was wederom van toepassing. Antje zorgde voor een schoon bedje hier, en een bureautje daar, zodat iedereen weer happy was.

Maar..... laten we even terugspoelen: waarom deze verhuizing? Zij die al een kort woordje met hen gewisseld hebben – of ze met een Rotterdamse R hebben horen vloeken wanneer herdershond Nesta alleen richting het bos dreigt te gaan – hebben vast al opgemerkt: dat komt hier niet vandaan... En dat klopt! Zowel John als Antje zijn geboren en getogen in mijn favoriete *niet-lullen-maar-poetsen* stad Rotterdam! Ruim 20 jaar geleden zijn de twee met drie kinderen (*Niels, Amber & Tim*) naar Eefde verhuisd. Dus, ondanks dat ze de Rotterdamse R nog niet verloren zijn, zijn zij betreffende het boerenleventje niet meer zo bleu. 20 jaar op de boerderij in Eefde heeft de nodige anekdotes opgeleverd! (*waaronder: een tamme haas, grasmaaier in de zwembad, losgebroken koeien voor het woonkamerraam etc.*), waarover ze jullie graag in geur en kleur vertellen onder het genot van een kopje koffie (*f een wijntje – zou mijn moeder nu zeggen*). Oftewel: nu Corona gaat liggen, staan de deuren op Vordensebinnenweg 3 weer wagenwijd open voor ieder die van een bakkie of borrel houdt!

Mede door lockdown en groeps- in plaats van duo-verhuizing liep alles wat anders dan verwacht, maar toch kunnen we zeggen: John & Antje zijn dolgelukkig met hun nieuwe stek! Dankzij de open keuken voelt mams zich niet meer alleen wanneer ze achter de pannen staat en heeft pap minder stress door de kleinere borders en een stuk minder gras (*nu ligt hij wekelijks in de clinch met de chloorwaardes van zijn zwembad, maar dat terzijde*). Daarnaast zijn de twee meer dan blij met de aankoop van twee rode, elektrische fietsen! Da’s pas hippe unisex! Houdt op de dagen dat het zonnetje schijnt het zandpad goed in de gaten; dan zie je het koppel 010 vast voorbij zoeven op hun rode race monstertjes. If not, wees welkom voor een bakkie! ☺

Namens mijn paps & mams (*want h, een verhaaltje schrijven over jezelf is altijd minder leuk*):

Groetjes en tot dan!
Amber van der Spek

Het Coronavirus treft de hele wereld

Voormalig Wildenborchers, Henk Kaemingk en Erik Kruisselbrink, schrijven over hun corona ervaringen in respectievelijk Mexico en Denemarken

Leven met COVID-19 in Mexico

Reinier vroeg mij vorige maand of ik een stukje wilde schrijven over onze Corona 'ervaringen' hier in Mexico, wat ik uiteraard met plezier doe.

Mexico is een groot land met enorme verschillen in levenswijze tussen verschillende bevolkingsgroepen. Deze groepen variëren van de burgerbevolking van de moderne steden tot de boerenbevolking in de afgelegen, dunbevolkte, vaak bergachtige, woestijnachtige, of subtropische streken. Op de een of andere manier is iedereen door het Corona-virus getroffen, maar je kunt je voorstellen dat er toch grote verschillen zijn tussen deze groepen in de manier waarop, en de mate waarin.

Een van de zwaarst getroffen groepen is die van de kleine zelfstandigen. Velen van hen leven bij de dag van handeltjes zoals eettentjes, marktkraampjes, souvenirverkoop, enz. In de hoofdstad van onze deelstaat zijn groepen handelaren enkele keren slaags geraakt met de politie toen ze uit wanhoop probeerden om tegen de regels in toch spulletjes op straat te verkopen.

Zelf leven we in de bergen in het noorden van het land, in een dunbevolkt indianengebied, in een dorp van ongeveer 5.000 inwoners. De voornaamste inkomstenbron hier is het toerisme, dat aangetrokken wordt door de Tarahumara-cultuur en de grote ravijnen in onze omgeving. Ons dorp telt meer dan vijftig hotels en gasthuizen, en talloze souvenirwinkels die vooral door de indianen gemaakte handwerkjes verkopen. Van maart tot juni was alle toerisme verboden en was er bijna geen openbaar vervoer, wat uiteraard een enorme klap was voor grote delen van de bevolking. Drugsbendes maakten handig gebruik van de situatie door illegale controleposten op te zetten en het verkeer te belemmeren zodat ze vrij spel hadden om hun eigen bezigheden uit te voeren.

De Mennonieten kolonie van Cuauhtémoc (zo'n 200 km ten oosten van ons) heeft op de behoeften in onze streek geantwoord door grote hoeveelheden maïs, bonen, en andere levensmiddelen aan kerken en andere instanties te doneren. Zelf hebben wij van hen ongeveer 20 ton aan producten gekregen. Zoals ieder jaar hadden we van januari tot juni weer een Bijbel cursus. Dit keer hadden we negen deelnemers. Toen de toestand met het virus begon gaven we hun de keuze om naar huis te gaan, maar allemaal besloten ze om te blijven. Het grootste deel van de tijd brachten we onder elkaar door bij ons hier thuis, op "de basis", zoals we dat noemen. Met toestemming van de opzichters van de controleposten van de politie of de drugsbendes (dat weet je vaak niet, die zijn vrijwel niet van elkaar te onderscheiden en zelfs werken ze soms samen) konden we toch ook enkele keren met personeel en studenten afgelegen gemeenschappen bezoeken en de gedoneerde levensmiddelen distribueren.

Hoewel het aantal dagelijkse nieuwe COVID-besmettingen nog steeds lijkt toe te nemen worden de maatregelen steeds meer versoepeld. Op dit moment (begin augustus) komt het toerisme weer op gang. Sommige winkels verplichten de mondkapjes nog, maar, ondanks de aanhoudende waarschuwingen om sociaal contact te vermijden, zien we over het algemeen dat de mensen op een steeds meer ontspannen manier met de situatie omgaan. Wat de gevolgen hiervan zullen zijn? We hopen het beste, zowel voor de bevolking om ons heen als voor jullie allemaal in Nederland.

Hartelijke groeten,
Edith & Henk Kaemingk

Corona tijd in Denemarken

Op het moment dat ik dit schrijf (29 juni) is in Denemarken eigenlijk alles weer open, behalve dat alle festivals, somer markten en concerten zijn afgelast. Ook de grenzen zijn open voor toeristen uit de meeste EU landen. Een probleem voor Denemarken was en is dat Zweden een heel andere strategie heeft en daar veel problemen met corona zijn. Historisch hebben de Scandinavische landen open grenzen onderling en hebben Denen geen paspoort nodig om naar Zweden te gaan en omgekeerd, een identiteitsbewijs zoals rijbewijs is voldoende. Hierdoor was men huiverig om de grens te openen.

Onze oudste dochter studeert Biotechnologie aan de Universiteit in Aalborg en heeft sinds 11 maart alles online moeten doen ook de semester examens, alleen voor de verdediging van het groepsproject is ze vorige week naar de universiteit geweest.

De jongste dochter zat in het examenjaar van de HHX (dit is een opleiding gericht op economie en handel) in Frederikshavn, zij had 2 maand online onderwijs en daarna moest ze weer naar school waar ze eerst 2 meter van elkaar af moesten zitten en na twee weken 1 meter. Normaal is de diploma uitreiking in een sporthal voor alle klassen in één keer maar dit jaar was het klassegewijs in dekantine, met maximaal 2 gasten per leerling.

Denen houden zich over het algemeen goed aan de richtlijnen van de overheid wat betreft onderlinge afstand, eerst 2 meter, nu 1 meter. Overigens is afstand houden alleen een advies, omdat het niet mogelijk is om in alle omstandigheden afstand te houden. En het samscholingsverbod eerst 10 en nu 100 personen, geldt niet op scholen en op de werkplek. Alleen de BLM (black live matters) beweging en moslims houden zich er niet aan, maar daar wordt niet tegen opgetreden. Tot groot ongenoegen van de rechtse partijen.

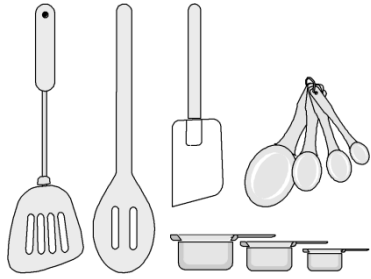
Wij zijn tijdens de lock down niet naar Nederland geweest maar hadden dat wel gekund aangezien wij de Nederlandse nationaliteit hebben en in Denemarken wonen en dus door Duitsland mochten reizen.

Erik Kruisselbrink

Begin augustus gingen Erik's ouders, Gerrit en Annie Kruisselbrink, een week naar Denemarken.

Erik had voor hen een document gemaakt om bij de grenscontrole te laten zien. Zo konden ze gemakkelijk aantonen dat hun reisbestemming Dybvad, Nordjylland (Noord Jutland) was.

Pompoensoep (voor ongeveer 6 personen)

Ingrediënten:

750 gram (1 Uchiki Kuri) pompoen
15 gram boter
1 ui
1 teentje knoflook
1 lepel / blokje kippenbouillon
zout en versgemalen peper

Bereiden:

Snijd de pompoen in grove stukjes. Breng in een pan een laag water aan de kook. Kook hierin de pompoenstukjes in ongeveer 15 minuten gaar. De pompoen is gaar als hij zacht is. Giet de pompoen af en pureer de stukjes met een staafmixer of blender. Voeg peper en zout toe aan de pompoenpuree en laat hem enkele minuten sudderen. Pel en snipper de ui en de knoflook. Laat de boter smelten in een pan en fruit hierin de ui en de knoflook zachtjes. Voeg dit vervolgens toe aan de pompoenpuree. Schenk de bouillon erbij en laat het geheel nog even doorkoken. Serveer de soep met brood.

Variatie-tip: Voeg wat stukjes gebakken kip of spek, een fijngesneden prei en stukjes (rode) paprika toe.

Ineke Oudenampsen

Wilt u het recept uitproberen?

Kom dan eens kijken vanaf ongeveer half/eind augustus aan de ***Wildenborchseweg 34, Vorden***. Hier is de Uchiki Kuri pompoen volop te verkrijgen!

Uitnodiging Naoberdag

Wanneer: zondag 27 september 2020

Waar: 'Kamhuizen', Wildenborchseweg 11, Vorden

Hoe laat: tussen 11.30 en ± 14.00 uur

Net als vorige jaren is het fijn als iedereen zelf iets te eten of drinken meeneemt zodat we kunnen delen. Graag ook eigen beker/ glas/ bestek meenemen.

We willen alles '**coronaproof**' organiseren en vragen aan alle aanwezigen om zich te houden aan de 1,5 meter onderlinge afstand en aan de overige maatregelen.

Aanmelden vóór zaterdag 19 september via:

jet.rombouts@thrinon.com

met vermelding van wat je te eten en/of te drinken meeneemt (zodat we een béétje overzicht hebben en contact kunnen opnemen als er teveel van hetzelfde komt).

Tot 27 september!

Vriendelijke groeten,

Frans en Jet Bakx - Rombouts

Uit de pen van Lodewijk

8 jaar in het buurtschap Wildenborch,
8 jaar zonder noemenswaardige zorg.
Genietend van de ruimte en de natuur,
de koeien van Van Ark, pure natuur.
Ook nu met Corona geen nare dingen,
de vogels bleven even hard zingen!
O ja, Wil kreeg een nieuwe heup,
dat was even niet zo leuk.
Maar wat bleek later...
ze kan nog steeds niet zonder rollator.
Dit was wel even een ding
om te laten weten hoe het met ons ging.
Ik werk nog steeds en doe allerlei dingen,
in september ga ik gewoon weer zingen!
Langzaam gaat alles weer door,
ook het zingen in mijn IJ. Z. koor.
Met plezier denk ik terug aan het zingen bij het kasteel,
in de tuin met veel toeschouwers, ja dat scheelt erg veel!
Daarna optreden in de Kapel,
als A.C.W. Staring, ja dat wel.
Ik had veel moeite met de teksten, ja uit het hoofd,
Maar Reinier ging me helpen, zoals beloofd.
Een evenement om nooit te vergeten,
vaak voel ik me nog Staring, dat mag je best weten.
Als je je niets verbeeldt, ben je ook niets,
wat een voorrecht om hier te wonen en genieten op de fiets.
Of heerlijk in de tuin, koesteren in de zon,
met vrienden zingen met mijn beroemde accordeon.

Lodewijk Vredenberg

Buurtschap en boerderijen

In het oostelijk deel van ons dorp kan men tegenwoordig bordjes als “Kranenburg”, “Medler” en “Linde” tegenkomen. Van deze drie is alleen Linde een officiële wijk met vaststaande geografische grenzen, maar in alle gevallen lijkt de behoefte te bestaan om de buurt te markeren. Hoe dit komt weet ik niet, mogelijk om toch een soort van buurtgevoel vast te houden nu zo'n beetje alles wat een gemeenschap vroeger samenbond, zoals naoberschap, familiebanden, scholen, kerken, middenstand, horeca en verenigingen, aan het verdwijnen is en ons dorp is opgegaan in de nieuwe, samengestelde gemeente Bronckhorst.

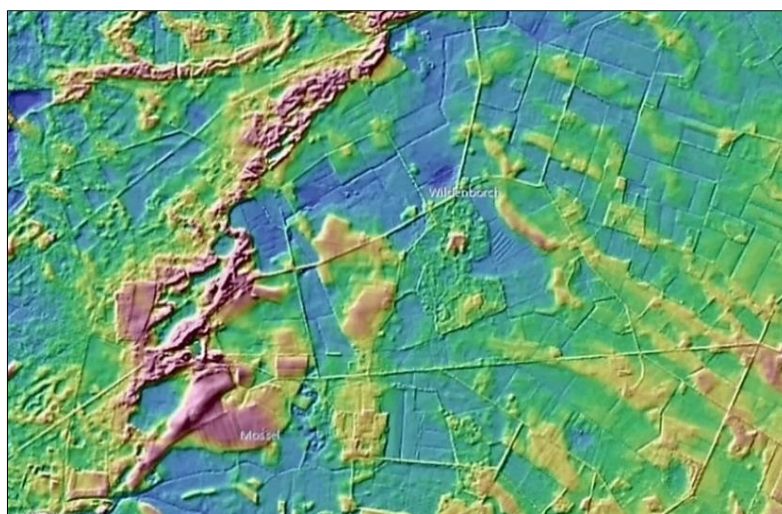
In de Wildenborch speelt dit natuurlijk ook, maar verenigingen, buurtgebouw en het beste buurtblad van Nederland lijken de boel nog enigszins bij elkaar te houden. Waar die “boel” precies begint en eindigt is echter niet helemaal duidelijk, en mocht er ooit behoefte zijn aan buurtschapsbordjes dan zal men zich kunnen afvragen waar die dan moeten staan. Met andere woorden, waar liggen onze grenzen en waardoor worden deze bepaald: door het verleden (landgoed, school, kerkgang) of door het heden, en wat dat laatste betreft, op basis van welke criteria: gevoelsmatige (wie voelt zich, om welke redenen dan ook, Wildenborcher) of geografische? Er valt over te twisten.

Waar niet over te twisten valt is dat dit gebied in hoofdzaak bestond uit boerderijen, waarvan de bewoners altijd sterk met elkaar verbonden waren. Maar de tijden veranderden, en met iedere familie die vertrok verdween ook een stukje buurtgeschiedenis. Wat achterbleef zijn de boerderijen, als de spreekwoordelijke stille getuigen van die geschiedenis en elk ook met een eigen geschiedenis, die soms eeuwen en mogelijk nog verder teruggaat dan blijkt uit bewaard gebleven bronnen.

Voor wie daarin geïnteresseerd is, de historische overzichten van die boerderijen, hieronder gerangschikt op straatnaam (links) en in chronologische volgorde (rechts), is na te lezen op de website van ‘Oud Vorden’. De schuingedrukte straten zijn vernoemd naar boerderijen, die ook zijn schuingedrukt (enkele liggen buiten het – enigszins arbitrair vastgestelde – gebied, en zijn hier niet vermeld). Van deze 67 boerderijen bestaan er 8 (huisnummers 0) niet meer, terwijl verder nog maar een kwart een agrarische functie heeft. De boeren van buiten laten hun plaatsen aan, en maken plaats voor de burgers van buiten.

Op Straatnaam				Chronologisch			
<i>Galgengoorweg</i>	12	Weltevreden	1939	Mosselseweg	12	Heuvelink	1358
„	17	Muldershuis	1627	„	0	Nijenhuis	1382
„	18	Morgenzon	1938	„	16	Mossel	1382
„	19	<i>Molendijk</i>	1608	„	4	Meulenbrugge	1382
„	20	Smidshuis	1845	„	5	Olthuis	1414
<i>Giezenkampweg</i>	2	Jan Banninkshuis	1758	„	6	Schutterij	1476
Grensweg	1	Tromphof	1814	<i>Wildenborchseweg</i>	9	Kamphuisen	1476
<i>Kamphuiserweg</i>	0	Kathut	1806	Kapelweg	2	Blokhuis	1505
„	1	Kroepan	1800	Mosselseweg	8	Koning	1542
Kapelweg	0	Groot Bleumink	1564	Kapelweg	0	Groot Bleumink	1564
„	0	Pagenkolk	1662	„	8	Klein Bleumink	1564
„	2	Blokhuis	1505	Nijlandweg	3	Nijland	1564
„	3		1917	„	6	Groenouwe	1564
„	4		1907	<i>Wildenborchseweg</i>	14	Giesenkamp	1576
„	6	Boschzicht	1919	Galgengoorweg	19	Molendijk	1608
„	8	Klein Bleumink	1564	Mosselseweg	0	Laar	1611
„	12		1920	Galgengoorweg	17	Muldershuis	1627
<i>Molendijk</i>	0	Veldhuis	1813	Mosselseweg	14	Jaeger	1646
<i>Mosselseweg</i>	0	Laar	1611	Kapelweg	0	Pagenkolk	1662
„	0	Nijenhuis	1382	<i>Wildenborchseweg</i>	34	Hogevonder	1678
„	1	Britse	1853	Mosselseweg	22	Kasteel	1680
„	3	Prinsenhoeve	1937	„	20	Klein Laar	1688
„	4	Meulenbrugge	1382	<i>Giezenkampweg</i>	2	Jan Banninkshuis	1758
„	5	Olthuis	1414	Reeoordweg	3	Dennenkamp	1764
„	6	Schutterij	1476	„	1	Jan Teunissenhuis	1765
„	7, 9	Kranengoor	1838	Vennemansweg	2	Venneman	1782
„	8	Koning	1542	„	4	Denneboom	1796

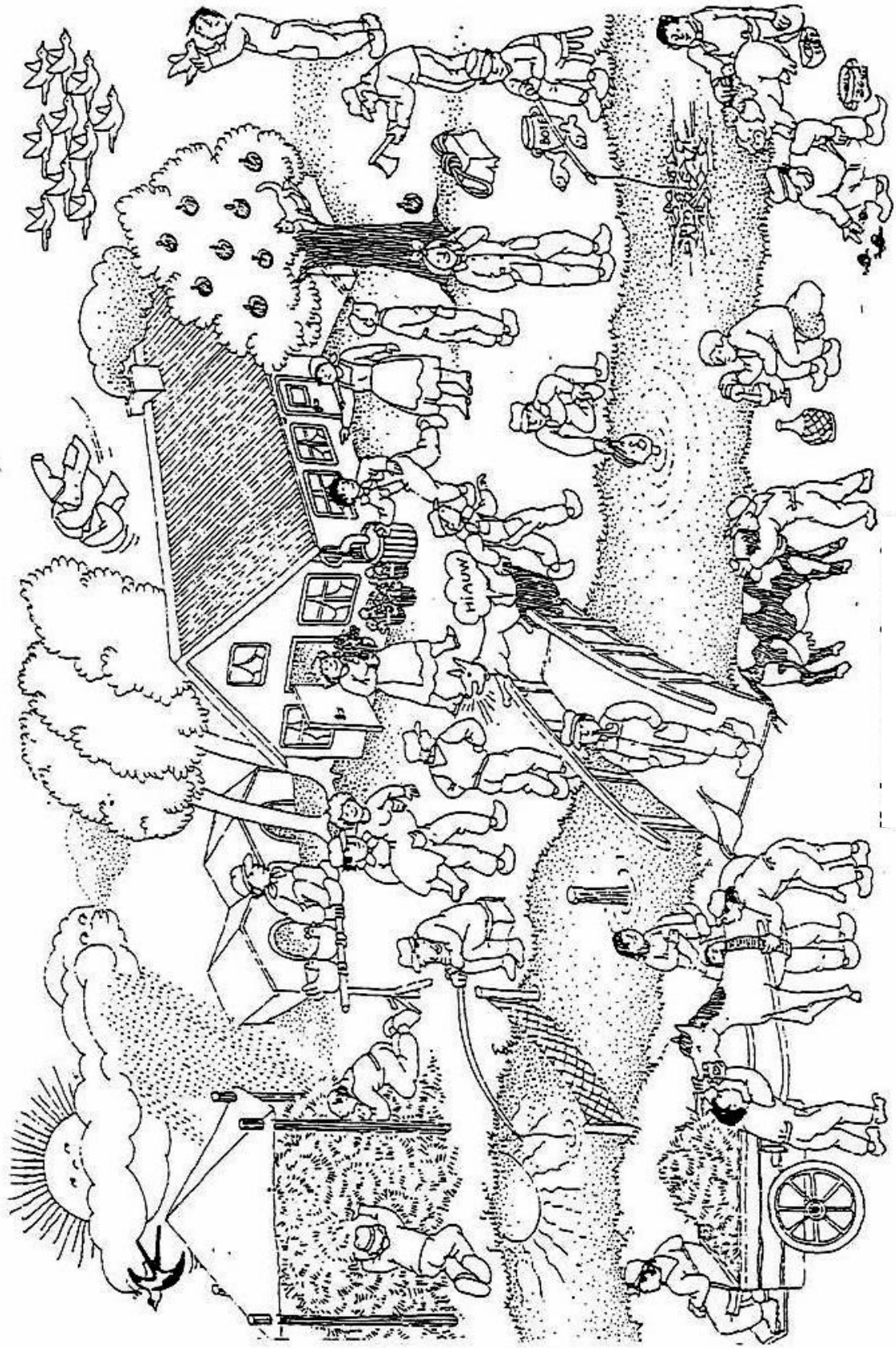
„	11	Wever	1917	Schoolhuisweg	4	Schoolhuis	1797
„	12	Heuvelink	1358	Wildenborchseweg	18	Boschhof	1797
„	14	Jaeger	1646	Kamphuizerweg	1	Kroepan	1800
„	16	<i>Mosse!</i>	1382	„	0	Kathut	1806
„	20	Klein Laar	1688	Molendijk	0	Veldhuis	1813
„	22	Kasteel	1680	Grensweg	1	Tromphof	1814
<i>Nijlandweg</i>	1	Zonnehoek	1929	Vennemansweg	0	Draaijershuis-1	1821
„	2		1929	Wientjesvoortseweg	0	Armenkamp	1836
„	3	<i>Nijland</i>	1564	Mosselseweg	7, 9	Kranengoor	1838
„	4	Hagenhuis	1887	Galgengoorweg	20	Smidshuis	1845
„	6	Groenouwe	1564	Vennemansweg	1	Draaijershuis-2	1847
„	4A		1926	Mosselseweg	1	Britse	1853
Reeoordweg	1	Jan Teunissenhuis	1765	Wildenborchseweg	17	Klokkenhof	1863
„	3	Dennenkamp	1764	Sekdijk	1	Koskamp	1864
<i>Schoolhuisweg</i>	1	Horst	1915	Stuwdijk	5	Hartelman	1868
„	2		1914	Nijlandweg	4	Hagenhuis	1887
„	4	<i>Schoolhuis</i>	1797	Kapelweg	4		1907
Sekdijk	1	Koskamp	1864	Wildenborchseweg	19	Wildenborcherhof	1907
Stuwdijk	1	Lentemorgen	1917	Stuwdijk	3	Peppelhuis	1912
„	3	Peppelhuis	1912	Wildenborchseweg	29		1913
„	5	Hartelman	1868	Schoolhuisweg	2		1914
<i>Vennemansweg</i>	0	Draaijershuis-1	1821	„	1	Horst	1915
„	1	Draaijershuis-2	1847	Wildenborchseweg	21		1915
„	2	<i>Venneman</i>	1782	„	32	Overbeek	1915
„	4	Denneboom	1796	„	16		1916
<i>Wientjesvoortseweg</i>	0	Armenkamp	1836	Kapelweg	3		1917
„	2	Dennenoord	1931	Mosselseweg	11	Wever	1917
Wiersserbroekweg	1		1917	Stuwdijk	1	Lentemorgen	1917
Wildenborchseweg	7	Lange End	1936	Wiersserbroekweg	1		1917
„	9	<i>Kamphuizen</i>	1476	Kapelweg	6	Boschzicht	1919
„	14	<i>Giesenkamp</i>	1576	„	12		1920
„	16		1916	Nijlandweg	4A		1926
„	17	Klokkenhof	1863	„	1	Zonnehoek	1929
„	18	Boschhof	1797	„	2		1929
„	19	Wildenborcherhof	1907	Wientjesvoortseweg	2	Dennenoord	1931
„	21		1915	Wildenborchseweg	7	Lange End	1936
„	23	Schreevoord	1936	„	23	Schreevoord	1936
„	29		1913	Mosselseweg	3	Prinsenhoeve	1937
„	32	Overbeek	1915	Galgengoorweg	18	Morgenzon	1938
„	34	Hogevonder	1678	„	12	Weltevreden	1939

Hoogtekaart van de Wildenborch. De oudste boerderijen staan aan de randen van kampen, iets hoger in het landschap

Gerda Rossel

In deze tekening zijn 34 spreekwoorden verborgen, vindt u ze allemaal?
De oplossing plaatsen we in de volgende Wildenborcher

Een diepgravend gesprek en de Achterhoekse Vlag (Deel 1)

Soms loopt een 'diepgravend' gesprek uit in een ware ontdekkingsreis. Zo waren wij een mooie presentatie aan het in elkaar draaien over de Midwinterhoorn en haar geschiedenis.

Die mondde uit in een prachtig programma in de Vordense Dorpskerk tijdens de kerstmarkt vorig jaar. Met live muziek gespeeld door een drietal midwinterhoornblazers, gedichten van een aantal lokale dichters en bijpassende beelden en tekeningen. Geweldige sfeer en misschien wel voor een uitgebreidere herhaling vatbaar dit jaar. Corona en dienende. Mijn kompaan, een groot kenner van de geschiedenis van dit deel van Gelderland en kenner/bespeler van dit instrument, bracht de Achterhoekse Vlag te berde. Die zag hij fier bij de overburen alhier aan de gevel wapperen.

Al pratend over deze mooie nieuwe vlag kwamen we bij het op het Andreaskruis gelijkende kruis van deze Achterhoekse Vlag terecht. Een trotse vlag die de Achterhoek prima verbeeldt. De ontstaan-geschiedenis van onze eigen vlag kennen jullie natuurlijk allemaal wel. Het was tijd voor een eigen Achterhoekse Vlag!

Paul Heutinck (Winterswijk) won, uit vele inzendingen, met zijn ontwerp de hoofdprijs. Het initiatief van deze 'ontwerpwedstrijd' werd genomen door Grolsch, Zwarte Cross en PakAn. Maar liefst 475 inzendingen van een ontwerp! Met de stemming deden zelfs 380.000 Achterhoekers mee. Dus het idee leefde heel erg! Een zevenkoppige vakbekwame jury koos Paul Heutincks' ontwerp.

Het winnende ontwerp is geïnspireerd door het typisch Achterhoekse coulisselandschap. De schakering van de lichtgroene vlakken met de donkergroene vlakken zijn een sterk gestileerde weergave van de weilanden en de bossen die de Achterhoek onder meer zo sterk kenmerken. Het typische kruis, sterke gelijkenis vertonende met het Andreaskruis, dat gebogen tussen deze vlakken door loopt, staat voor de kronkelende wegen, met bomen er langs en met de vele kruispunten die met elkaar verbonden zijn. Deze Achterhoekse Vlag verbindt dit alles. Staat hij ook niet tegelijkertijd ook symbool voor de eigenzinnigheid en de kracht van de Achterhoeker?

En zo, al pratend hierover, kwam naar voren dat de ontwerper, zonder daar erg in te hebben, zich heeft bediend van het zgn. 'maalteken', dat hechte banden heeft met dit cultuurlandschap. Rond 1100 gaf de landsheer (graaf of bisschop) aan pioniers verlof om oerbossen te kappen, de afwatering van de natte, drasse gebieden ter hand te nemen en boerderijen te bouwen rond de hogere enken. Zo ontstonden marke-genootschappen.

In de 12de tot de 13de eeuw nam het aantal marken in de Achterhoek toe. De ene ontginning volgde na de andere. Men markeerde de grensbomen met een kruis, het 'maalteken' dat betekende: Laat deze boom staan! De overige stammen kapte men om de vrijkomende hogere gronden in cultuur te kunnen brengen met de kouter (ploegijzer). De stammen dienden voor de constructie van de boerderijen, die stevast bestonden uit spanten: staanders, liggers en schoren.

Tot op de huidige dag is dit beproefde systeem lokaal nog zichtbaar en wordt soms weer toegepast. Op de enk lagen akkers, langs de beken het hooiland. Zo ontstond het esdorpenlandschap met hoevenclusters. Markeboeren vormden met elkaar een gemeenschap, vonden het normaal samen te werken bij het ploegen, eggen, zaaien, maaien en oogsten op de gemene enk. In de voormalige gemeente Gorssel kende men wel elf marken, waar de naam van de historische vereniging 'De Elf Marken' aan herinnerd.

Op het niveau van het naoberschap deelde men ook lief en leed met elkaar. Dat hier eerder oerbossen waren die geroid werden voordat het ploegijzer de grond in ging om die te kunnen bewerken, blijkt wel uit de vele bosnamen die in de plaatsnamen voortleven. Het woorddeel LO bijvoorbeeld is zo'n bosnaam dat behouden bleef in Ruurlo, Borculo, Haarlo, Groenlo, Hengelo, IJzerlo en Dinxperlo.

Bij de plaatsnaam Bronkhorst blijkt *horst* hakhout te betekenen en in de plaatsnaam Almen leeft een boom voort die afgeleid is van alm (= iep of olm). Borculo laat zich eenvoudigweg in berkenbos vertalen.

De Marke zal als organisatie ca. 1200 zijn ontstaan en was bedoeld om woeste gronden in cultuur te brengen. Lid waren de markeboeren die voor de verbouw van landbouwgewassen plaggen gingen steken in het veld en die vermengd met de mest uit de zogeheten potstal op de akker brengen. Daar verbouwde men boekweit, vlas, granen, knollen en in de 19de eeuw aardappelen.

De waarde van dit landschap werd al tientallen jaren geleden door deskundigen beschreven en onderkend. Het heeft ook weinig gescheeld of via het rijksbeleid hadden bepaalde delen in deze streken de status van landschapsreservaat gekregen. Maar door toedoen van een andere koers, uitgestippeld door politieke tegenkrachten ging dit niet door. Wel blijft het feit dat het regionaal zelfbewustzijn, mede door de boerenrockgroep NORMAAL gestimuleerd, zich verder heeft kunnen ontwikkelen.

Nu dus profileert de Achterhoek zich met de vlag. Daarbij bood de Zwarte Cross kennelijk een effectief podium. Vanuit een beweging gestart door PakAn, Zwarte Cross en Grolsch ontstond uit vele ontwerpen na een publieke stemming dus deze Achterhoekse Vlag. De goede ontvangst van de Achterhoekse Vlag toont aan dat de bevolking dit ontwerp wel kan waarderen. Inmiddels verschijnt de vlag ook op allerlei producten zoals stickers, bekers, sokken, mutsen en petten.

Nu verder met het Maalteken of Stiepelteken

Sinds ± 14de eeuw verschenen in Oost Nederland en Westfalen boerderijen van het zogeheten hallehuis-type inclusief een stiepel. In de Achterhoek vaak de middelaar genoemd. Deze stond in de dorpel van de deel, in de streektaal zul geheten, en eindigde boven in de gebintbalk. Deze uitneembare middenstijl kreeg aan de buitenzijde in het midden een stiepelteken in de vorm van een schuin kruis, destijds aanvankelijk gestoken met een mes of een guts. ±1800 ging men dit voor het eerst schilderen als zandloper.

De Stiepeltekens

Naar dit verschijnsel is onderzoek gedaan door Jan Jans en zijn zoon dr. Everhard Jans, gepubliceerd in 'Gevel- en Stiepeltekens in Oost-Nederland' (1975). Het boek bevat tekeningen uit Drenthe, Overijssel, Gelderse Achterhoek en een deel van Munsterland. Al 14 jaar is Jan ten Holt met vervolgonderzoek bezig met als doel de datering en de verschijningsvorm in het hele verspreidingsgebied zo nauwkeurig mogelijk vast te leggen en uiteindelijk te publiceren. Het valt op dat de kleuren van regio tot regio kunnen verschillen.

Waar komt toch dat Stiepelteken of Schuinkruis vandaanen zijn er hier in de Wildenborch nog sporen van te vinden?? *Dat komt in de volgende Wildenborcher uitgebreid aan de orde.*

Wat is het dan prachtig dat onbewust het ontwerp van Paul Heutincks' Achterhoekse Vlag hier volledig bij aansluit. Het is dus dubbel een echte ACHTERHOEKSE VLAG.

Landrot

Kinderpagina

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Tel de dieren en kleur evenveel rondjes.

Postvak In

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

2020, een jaar vol veranderingen.....

Een goed begin is het halve werk.

Half januari zijn Bennie, onze schapendoes Borus en ik op pad gegaan met onze Camper. Via de Franse kust zijn we afgezakt naar Noord Spanje. Daarna doorgestoken naar de prachtige kusten van Portugal. We hebben veel mooie plaatsen bezocht, kerken, natuur en bijzondere opgravingen; meestal als één van de weinige bezoekers. Ook hebben we een stukje van de Spaanse kust verkend vóór we met een

gezelschap de overstap naar Marokko maakten om via de Algerijnse kant het zand en de bergen van Marokko te gaan ontdekken.

Het was een prachtige reis.

Half maart kwamen we thuis. Achteraf bleek: precies op tijd om de lock-down thuis te beleven. Het plan was om op 1 april mijn damesmodezaak Collors weer te openen, maar dat heb ik door de lock-down uitgesteld tot half juni. Ineens was ons huis weer vol. Daisy heeft tijdens haar stage van huis uit gewerkt. Björn kon, toen zijn stage werd afgelast, weer terecht bij zijn bijbaan bij Classic & Ko. Femke volgt haar studie diergeneeskunde nu via de computer en loopt stage bij een dierenkliniek in Vorden. Ondertussen zijn we aan het nieuwe 'gewoon' gewend.

We gaan per 1 oktober de Wildenborch verlaten.

We hebben mensen gevonden die graag onze boerderij van ons willen overnemen, dus we gaan de Wildenborch verlaten. Zodat, als alles weer een beetje normaal wordt, zonder coronaperikelen, we op pad kunnen met onze Camper. We willen alle burens bedanken voor alle gezelligheid die we in deze gemoedelijke omgeving ontvangen hebben. Jullie zullen ons hier zeker weer terug zien, op de fiets of in het bos, want we hebben genoten van dit mooie stukje Achterhoek.

Nu is het tijd om op avontuur te gaan en onze kinderen gaan hun eigen weg.

Bedankt en tot ziens,

Bennie & Brenda, Daisy, Femke, Björn Wisman.

Wildenborch-Quiz: Fietsroute langs mooie namen

In de Wildenboch-quiz deze keer een fietstocht. Helemaal zelf te volbrengen. Neem eten en drinken mee en stap op de pedalen.

We beginnen bij de kapel. En let vooral op de naambordjes!

Ga links op de Kapelweg en aan het eind links, Mosselseweg.

Neem de eerste weg rechts, Wierserbroekweg.

Een broek is een moerassig gebied bij een rivier of beek, De Wierse het kasteel verderop.

Sla na 600 m rechtsaf en na nog eens 300 m weer rechtsaf. De Baakse Beek stroomt dan links. Aan het eind van de weg staat Het Beekhuis aan de Ganzensteeg, de favoriete straatnaam van *Jacinta Rensen*.

Ga hier rechts en volg de weg (niet altijd even goed begaanbaar) tot op de Mosselseweg.

Ga rechts en de eerste weg links: Giezenkampweg, genoemd naar de laatste boerderij links.

Ooit was het de Jan Banninkdijk, genoemd naar de bewoner van het eerste huis links.

Steek over naar de Galgengoorweg en ga in de bocht links de Sekdijk op. Ploeteren door het zand, maar dit was oorspronkelijk de doorgaande weg vanuit het Galgengoor.

Aan het eind links, weer op de Galgengoorweg en neem de eerste weg rechts, Vordensebinnenweg.

Waar het asfalt weer begint ligt links de Ossenbeltsdijk, de favoriet van *Joke Wiltink*.

Zou dit de verhoogde weg (dijk) zijn naar de heuvel (belt) waar men de ossen pleegde te laten grazen?

Steek de Vordenseweg over naar Het Langen, die heet naar het veld ten noorden van de weg; wordt Dollehoedsdijk

Een wondere naamcombinatie. Dollehoed zou een verbastering zijn van holle weg, maar alleen het laatste stukje van de weg, onder de Lochemse berg is hol. De rest van de weg gaat door vlak land en is iets opgehoogd tot een dijk. De uitspanning bij de Lochemse Berg heet al heel lang Dollehoed.

Tweede weg links, Veenweg

ja, ooit was dit een veengebied. Turfwinning en ontwatering hebben het veen doen verdwijnen.

Waar de verharding ophoudt rechts, Loerhaze genoemd naar de eerste boerderij links. Ooit een uitkijk (loeren) heveltje (Haze)?

Aan het eind rechts, Dollehoedsdijk

Eerste weg links, Maatweg

Een maat is een hoeveelheid hooiland dat een arbeider in één dag kan maaien

Tweede weg rechts (asfaltweg), Schoneveldsdijk. Heet naar de boerderij Het Schoneveld, verderop

Eerste weg rechts, Tobbert

Hier boerde een zoon van de familie Tob, Tob-aard, dat betekende zo iets als 'hem van Tob'

De weg met bochten naar links volgen. Het komt weer uit op Schoneveldsdijk. Ga links.

Eerste weg rechts, Winkelsdijk

Gaat over in een fietspad, Toone Harkinkpad. Toone Harkink was een verzetsman in de Tweede Wereldoorlog.

Aan het eind rechts, Looweg. Loo is bos

Rechtdoor over de kruising met de Woodbrokersweg

De Woodbrookers waren een religieus genootschap die zich hier vestigden. Je komt in Barchem. Dat betekent 'Huis aan de berg'

Waar de verharding begint rechts, Bremstraat

Aan einde links, Bosweg

Eerste weg rechts, Van Damstraat
Eerste weg links, Beukenlaan
Tussen al die mooie straatnamen zijn deze in Barchem die van dertien in een dozijn.
Steek over naar Zwiepseweg
Zwiep is een buurtschap verderop, mogelijk de naam van een herberg
Eerste weg rechts, Witzand. deze weg is gewoon geasfalteerd
Rechtdoor op kruising Rammelgoor (li) / Soerinkweg (re)
Rechtdoor op kruising Hazelberg en Zwiepse Horstweg. Wordt Enteldijk
Rechtsaf naar Beekvliet
Aan eind linksaf, Borculoseweg
Eerste weg rechts, ook Borculoseweg
Na 300 m rechts, Muldersweg (hier gaat het weer moeizaam door het zand)
Aan het eind recht, Maandagsdijk. Verderop ligt links boerderij/landgoed Maandag, daar tegenover Dinsdag. Op een boerderij Maandag hield men van aanpakken.
Eerste weg links, Lenderiet
Eerste weg links, Haytinksdijk
Wordt Höfteweg
De laatste boerderij links heet Höfte.
Tweede weg rechts, Brouwershoekweg
Het buurtschap Brouwershoek is nu een wijk van Ruurlo. Op de hoek ligt boerderij Brouwer.
Eerste weg rechts, 't Oltwater en de boerderij 't Oltwater ligt rechts.
Eerste weg rechts, Het Rijkenbarg
De boerderij Rijkenbarg ligt links.
Eerste weg links, Barchemseweg. Je bent nu bij Ruurlo. Betekent 'runderen in open bos'
Eerste weg rechts, Hukkersdijk
Met de boerderij Hukker meteen links. Een hukker of heuker is een kruidenier.
Eerste weg links, Peddendieksken (niet heel goed begaanbaar), *mijn* favoriet.
Eerste weg rechts, Wildenborchseweg (nee, we zijn nog niet thuis)
Op de vijfsprong rechts, Gotinkveldweg
Eerste weg links, Wildpad
Wordt Hardermaat. Moest de maaier hier harder werken?
Kruis Vrochterdijk, Flierdijk en Schoneveldsdijk
Rechtdoor, Mosselseweg. Mossel is een buurtschap, genoemd naar het (veen)mos dat daar groeide
Eerste weg rechts, Wildeborgseweg, met een afwijkende spelling. Wordt Nijlandweg
"nieuw land" (maar al weer heel lang) met de boerderij 't Nijland aan de noordkant van de weg.
Aan het einde links Wildeborchseweg. Links het kasteel De Wildenborch.
De eerste weg links is dan weer de Kapelweg

33,5 km. met evenzovele wonderlijk mooie straatnamen.

Veel fietsplezier.

Ook na deze serie, blijven er hier in de omgeving veel prachtige namen te genieten. Zo wandelden we laatst langs de Rode Beek, de Zwarte Kolk, de Witte Kolk en ook nog over de Vrange Bult.

Waar was dat?

Rik Mars

De veelzijdige vlier, # 2*

Nooit heb ik zo veel verschillende smaken vlierbloesem siroop geproefd als dit jaar. Toen we allemaal elkaar weer mochten opzoeken -op 1,5 meter afstand natuurlijk- heb ik de smaken gember, sinaasappel en extra citroen rasp mogen proberen. Allemaal lekker. Want ja, we moesten ons eigen vermaak verzinnen en de kids zien bezig te houden. Het was ook super lekker zonnig weer toen de vlier bloeide, bloesem was er genoeg en de bloeitijd lang. Heerlijk dan om tijdens een wandeling of fietstocht de struiken af te gaan op zoek naar de allermooiste schermen. Zelf hebben we ook nog een paar liter in de koelkast staan (het wordt langer houdbaar door citroenzuur toe te voegen). Mijn tweede ronde was allang niet zo lekker als de eerste. Je moet

namelijk de bloesem 48 uur in de siroop laten staan, maar je weet hoe dat soms gaat... iets staart je dringend in het gezicht aan maar toch staat het niet boven op de lijst. Ik had het dus iets van 3 dagen laten staan, met een muf gevolg! Die 48 uur is toch dus erg belangrijk. Dat weten we ook weer. Maar goed, nu we de struiken weten te vinden in onze eigen buurt kunnen we weer onze slag slaan deze herfst. Ten minste, als we de struiken toen niet al hebben kaal geplukt!

De bessen van de vlier zijn in september/oktober rijp. Ze zijn klein, rond en donker paars/zwart. Belangrijk om te weten is dat de pitjes blauwzuur bevatten. De bessen niet rauw opeten dus, en na het koken van de bessen: zeef de pitjes uit. Van de bessen kan sap of siroop gemaakt worden. Zelf nog nooit gedaan, maar ik ga het zeker deze herfst proberen. Want het sap is namelijk heel goed voor je afweersysteem. Je moet geen liters ineens drinken, want dan krijg je hoogstwaarschijnlijk diarree. Van een kruidenvrouw gehoord dat een klein beetje elke dag in de herfst- en wintermaanden het meest effectief is. De bessen bevatten veel vitamine C en veel soorten mineralen. Daar wordt je lichaam blij van.

De donkerpaarse kleur van de bessen wisten de Romeinen goed te gebruiken als haarverf. De kleurstof die dan vrijkomt is licht paars. Zouden alle Romeinen dat hebben gedaan, of alleen de oma's? Of was het juist trendy onder de meiden? Geen idee, maar wellicht leuk om uit te proberen tijdens een rainy Sunday deze herfst!

Jessica Cundall

*deel 1 over de Vlier is te lezen in de Wildenborcher van juni 2019

Het weten waard ...

Een bijzondere ontmoeting

Op zondagmorgen ga ik meestal vroeg een kort rondje fietsen. Voor half acht rij ik dan al weg. Het is overal heerlijk rustig en het is lekker fris om de dag zo te beginnen.

Zo ook die zondag in mei. Die dag had ik de route wat verlengd, anders had ik het misschien gemist. Ik had ruim twintig kilometer gehad toen ik thuis kwam. Op de Wiersserbroekweg kwam ik een fietser tegen en op de Mosselseweg stak een haas over. Bij die ontmoetingen bleef het (bijna) die dag. Toen ik even over achten de Galgengoorweg weer opdraaide stond er verderop, voorbij het kerkhof, een witte auto, die direct verder reed. Was ik te vroeg? Kwam ik van de verkeerde kant? Ik heb er verder geen aandacht aan besteed. Voor mij bleef de auto te ver weg om als ontmoeting te gelden.

Drie bochten verder, het laatste rechte stuk naar huis, tijd voor de eindsprint, zie ik dat me toch nog een auto tegemoet komt. Twee koplampen in de verte. Maar ze komen niet dichterbij. Zijn het dan toch twee fietsen? Nee, er staat een auto stil, zie ik als ik dichterbij kom. Een witte auto. Nog dichterbij zie ik dat de achterklep open is en er iemand achter de auto staat. Niet heel bijzonder.

Vlakbij gekomen stapt een vrouw vanachter de auto vandaan en loopt langs de auto naar voren, fier zich tonend. Schaars gekleed: hoge hakken, een blauwe body die twee enorme ronde blote borsten vrij laat. Onnatuurlijk groot en bol. En heel bloot. De ontmoeting duurt een seconde, hooguit; mijn "goedemorgen" stokt in mijn keel. Dan ben ik al voorbij. In mijn spiegel zie ik dat ze onmiddellijk instapt en wegrijdt. Was het wel een vrouw? Wat was de bedoeling? "Voetbalventer" leek mij achteraf de juiste benaming.

Rik Mars

In 2020 herdenken we het beëindigen van de Tweede Wereldoorlog, 75 jaar geleden. We vieren dat we sindsdien weer in vrijheid kunnen leven. Vorden werd op Paaszondag 1 april bevrijd en Lochem de dag erna op tweede Paasdag 2 april.

Wij geven dit jaar in alle vier edities van de Wildenborcher aandacht aan oorlogs- en bevrijdingsherinneringen uit onze buurt.

Op de volgende 5 pagina's het derde deel.

Dagboeknotities 1945 Jan Eggink, 'Boschkamp', N 24 Barchem (deel 1) (aangeleverd door Joop Groot Nuelend)

De Spanning loopt op

25-26 maart De spanning wordt steeds groter nu het oorlogsgeweld dichterbij komt. Men hoort de kanonnen steeds duidelijker en 's avonds zien we hoe het front verlicht wordt door schijnwerpers en branden. Het front ligt nu bij Emmerik en Zevenaar. Men hoort daar steeds verhalen over van mensen die uit die streek weggevlucht zijn. De Duitsers worden steeds zenuwachtiger en worden steeds feller op graafwerk dat onder de TOT moet worden verricht, de boeren kunnen geen vrij meer krijgen om hun werkzaamheden op het land te verrichten. En niet alleen graafwerk maar ook het rijden met paard en wagen naar Diepenheim om o.a. hout te vervoeren.

En ook het munitie rijden naar het front toe is levensgevaarlijk onder het voortdurend afweer van jachtvliegtuigen.

Verschillende boeren hebben hun paard en wagen al in de steek moeten laten. Niettemin wordt het hier ook steeds gevaarlijker. Men durft als het ook maar een beetje op een voertuig lijkt er niet mee de weg op te komen, want telkens zie je de jagers op de kop naar beneden duiken en dan re ku tuk.... Even later hoor je dan dat er een paard en wagen is beschoten en het paard is getroffen. Of auto's met benzine... er is dan meteen een rookwolk zichtbaar. Een andere keer was het een munitietrein met 70 wagons met munitie, paarden, kippen, fietsen. Knoef in Linde wilde nog proberen zijn in beslag genomen goederen terug te krijgen, maar dat ging hem mis.

's Morgens om 9 uur trok de mist op en vonden de Tommies de trein en daar ging het... net een jacht op wilde eenden... schieten in duikvlucht en bommen erop, soms 5, 6 achter elkaar aan. Men zag dan al heel gauw rookwolken, hoorde munitie knetteren en af en toe een harde knal. Later hoorden we dat de bommen precies in een wagon fietsen terecht waren gekomen en die lagen overal verspreid. De paarden liepen later overal rond en brachten het er goed af.

Bij Jantjes' huis op de Brandenborch beleven ze nog angstige ogenblikken. Als het helder weer is kun je er vast van op aan dat de jachtbommenwerpers ze komen bezoeken om hier en daar hun eitjes neer te leggen. En af en toe is er toevallig één raak op het spoor zodat de stukken spoorrails bij hen neerkwamen.

En dan die aanloop van mensen uit het westen die voedsel kwamen halen, soms 70 per dag. Dat was hier trouwens ook wel het geval, vooral de laatste dagen voordat de brug dicht ging. Alles was welkom: wortels, aardappelen, rogge, haver, mais en bonen. En dan de vettigheid niet te vergeten zoals spek, boter en olie. Er is dan ook nogal veel geruild zoals goed en gereedschappen. Ook hadden we geregeld 's middags wat aan de pot en ook bleven er wel eens wat een paar dagen. Op een keer hadden we 6 nachtslapers, ze waren al heel blij met een ligplaats in het hooi. 't Was jammer dat we er geen gastenboek op na hebben gehouden. Wat een rij zou dat geworden zijn.

Vrijdag 30 maart Er gaan geruchten dat Winterswijk en Doetinchem al bevrijd zijn en dat de Engelsen nu oprukken naar Zelhem. Een paar dagen geleden zei de verboden radio dat er grote formaties Engelse troepen klaarstaan om Nederland in te trekken en als dat doorging zou dat een geweldige verrassing voor ons zijn. De Duitsers waren dan ook erg zenuwachtig en vorderen hier en daar al paarden en wagens. Voor 14 dagen begonnen, naar men zegt, wel 70 jachtvliegtuigen de staf te bombarderen die in de kastelen Buitenzorg en nog drie anderen er omheen waren genesteld. Het duurde een uur lang met niets dan schieten en bommen gooien. Ze hebben het dan ook goed geraakt en er is niet veel van overgebleven. Dat was al een teken dat de Engelsen wat van plan waren. Vanaf die tijd begon het schieten erger te worden.

Men raadde de mensen ook aan om zo min mogelijk op de weg te komen. Laatst is hier 's nachts in Kranegoor achter 'Kruisweg' nog een zwaar Duits vliegtuig neergekomen die hierboven werd aangeschoten en brandend naar beneden ging. En doordat hij nog een bom bij zich had is hij toen totaal uit elkaar geslagen. Men vond dan op 200 meter uit elkaar nog stukken van de piloten en vliegtuigonderdelen.

Zaterdag 31 maart De geruchten gaan dat er 2 of 3 Engelse tanks Ruurlo binnen zijn getrokken en maar meteen van zich af hebben geschoten dat het een lust was. Ook wij hoorden zelfs het geknetter van de mitrailleurs en het knallen van de granaten, het was zeker ook bedoeld om de boel in de war te brengen en opschudding te veroorzaken.

En dat lukte hen dan ook wel. Een ogenblik later zagen we hier al Duitsers in grote haast door de binnenwegen komen daar de harde wegen steeds onder vuur lagen van de vliegers. Het was een fantastisch gezicht al die op hol geslagen moffen, zoals men ze noemt. Maar tegelijk was het ook een angstig en verdrietig gezicht van al die paarden en wagens uit de Wiersse, waar de Duitsers waren gelegerd. die we dadelijk herkenden, Paarden vol angst voor de Duitsers en de vliegtuigen die maar over ze heen vlogen. Ook het paard en wagen van Kamperman kwam voorbij, maar dat oude arme dier kon die zware vracht met manschappen en ransels niet zo gauw vervoeren als zij wilden. Toen gooiden ze precies bij Dinkelman's huis een grote hoeveelheid ransels af. Onder al dit gedoe kwam buurman Gert met het paard aan de hand op een draf dwars door de rogge heen zetten naar ons toe, omdat hij bang was dat ze hun paard en wagen zouden vorderen om de achtergebleven spullen te vervoeren, maar dat liep nog goed af. Maar het paard van Oosterink werd de dupe van dat achtergelaten goed, want bij Groes lag nog een partijtje en dat moest dat paard maar doen samen met de achtergelaten spullen bij Dinkelman, een droevig gezicht om zo'n bekend paard te zien trekken met Duitsers achter zich. En waarheen? Men zegt naar achter het kanaal. En wij hadden ons intussen al blij zitten maken met het verdelen van die achtergebleven spullen bij Dinkelman. Jammer!

1 april De hele nacht hoorde men schieten en het ontploffen van de granaten voor de enkele Duitser die in Ruurlo en Barchem nog stand hield. Hotel Bosch in Barchem zat nog vol met Duitsers die tegenstand boden. Dat begon de Canadezen al gauw te vervelen en schoten het in brand met de tanks die daar stonden. Voor de middag zijn we lopend naar de Brandenborch geweest, ook omdat de Duitsers je alle fietsen die ze zagen afhandig maakten. De vorige dag waren ze bij Dika op deze manier nog twee fietsen kwijtgeraakt, ook van Jan. Maar toen we eenmaal bij oom Evert Jan waren, kwamen we al een grote colonne gevechtswagens tegen die naar de Wiersse reden. We wisten niet wat we zagen. We dachten eerst nog dat het Duitsers waren die zich daar wilden opstellen voor een slag tegen de Canadezen die in Ruurlo zaten. Maar toen we dichterbij kwamen hoorden we dat het Canadezen, -of wij zeiden van Engelsen-, waren.

Evert had ze al gesproken, maar je kon ze haast niet verstaan. Bij Gotink was nog een Duitse beroepssoldaat die de wacht moest houden op een wagen vol ransels en kledingstukken. Hij zat er erg over in dat hij zich gevangen moest laten nemen. Eerst wilde hij nog proberen om met zijn spullen de binnenweg naar Lochem te nemen, maar dat hebben ze hem maar afgeraden omdat hij daar toch niet aankwam door de vele vliegtuigen en de Engelsen die toch overal al waren. Zo heeft hij zich 's middags maar overgegeven toen de Engelsen kwamen. Z'n spullen hebben ze later naar Vorden moeten brengen op last van de O.G.(Ondergrondse), maar bij het achterlaten van veel andere spullen hebben we ook ons aandeel gehad. 's Middags zagen we hier de eerste gevechtswagens voorbijtrekken, een interessant gezicht om nu Engelsen te zien in plaats van Duitsers. Zij nu met hun enorme prachtige wagens en de Duitsers op hun fietsen en de meesten nog lopend of met geleende paard en wagen, wat een belangstelling! Na de middag zijn Rein en ik en een paar buurjongens, die zich nu weer frank en vrij durfden laten zien, naar Ruurlo gefietst. Je keek je ogen uit bij het zien van al die rijen pantsereenheden, grote en kleine tanks, gevechtswagens, vrachtauto's en motorrijders aan een stuk door. 't Was een gedonder! Op kruispunten stonden verkeersagenten in uniform het verkeer te regelen. Bij 't Huis te Ruurlo zag je ze vanaf de weg van Zieuwent af komen en dan een draai maken om op de straat te komen.

Het waren net galopperende paarden, zo kwamen ze er aan hobbelen door grote diepe gaten die ze maakten, hele stukken straatstenen vlogen je om de oren als je niet oppaste, vooral door die zware tanks.... Een prachtig gezicht!

Bij de Wiersse stond nog een Duitse Rode Kruisauto waarvan ik nog een bos sleutels heb meegenomen. Jantje is met de fam. Kettelarij naar Barchem geweest. 't Was daar ook al een en al drukte. De kinderen hadden chocola gekregen en de heren hadden gelegenheid om, zoals men zegt, vooroorlogse sigaretten te kopen. Dit was de eerste dag der bevrijding.

2 april We gingen naar de verdeling bij Gotink, dat was het plan, maar in plaats daarvan kregen we 60 wagens te zien die daar 's morgens waren gekomen, een hele bedrijvigheid, bij iedere wagen hoorde zo'n 5 of 6 man. Het waren meest gevechtswagens.

Als je toch ziet hoe die de spullen voor elkaar hebben, iedere wagen heeft z'n eigen provisie bij zich in verschillende ingebouwde kastjes, etenswaren alles in blik. Van alles hebben ze volop. De burens klein en groot delen mee in de voorraad, verduveld gastvrij en royaal zijn ze. Bij Gotink hebben ze dan ook van alles achter gelaten. Reinder kocht nog sigaretten van ze en kreeg een fles benzine van hen. Het was erg gezellig en we hebben ons erg geamuseerd. De Engelsen groeven zich in op de berg bij Hassink om de Duitsers achter het kanaal te kunnen beschieten. De Duitsers op hun beurt beschoten de Lochemse Berg waar ook Engelse tanks zaten. Postels' huis is hierbij in vlammen opgegaan en verschillende huizen beschadigd. De brug onder de Kizak vloog 's morgens de lucht in. Overal is de Onder Grondse bezig NSB'ers op te pakken, een interessant en spannend gezicht. En ook de verhalen die je hier en daar hoort.... Hoe G. Norde met 't geweer op de schouder en dan op z'n motor Kreunen en Leemkuil, bekende gehate figuren, opbracht.

's Middags ben ik naar De Haar geweest. Alles was daar in goede orde, niet veel meegemaakt. Zij hadden ook bezoek van de Engelsen en de Canadezen. Op een 20-30 m. afstand stond een zwaar afweergeschut opgesteld en iets verderop nog meer van dat geschut. H.J. had er eens vlakbij gestaan toen ze hem hadden afgeschoten. Het was net of je van de grond af werd gelicht en je trommelvlies zou springen. In de Vordense Enk stond het ook vol met afweer net als bij het zwembad en bij 'de Toete' in het Galgengoor, alle met de lopen gericht richting Almen, waar de Duitsers zich hadden teruggetrokken tot achter het kanaal, waar ze alle kanaalbruggen en zelfs de sluizen hadden laten springen. 's Avonds begon het gedreun en het geschiet van al de kanonnen, zo op een rij van verschillende punten hoorde je de schoten netjes op elkaar volgend en dan was het weer enkele ogenblikken stil. Het was hier een gerammel en gerinkel van de ruiten, maar ondanks dat ze nogal los in de sponning zaten, bleven ze toch heel. Het was niet bijzonder angstig of griezelig omdat je wist dat ze hier voorbij waren en we daar geen hinder meer van hadden, want de Duitse artillerie kon ons nu niet meer bereiken. Maar de mensen die achter het kanaal woonden en ook in Leesten kregen de volle lading, ook omdat de Duitsers de boerderijen als vesting gebruikten en soms niet eerder prijsgaven dan wanneer de Engelsen met hun vlammenwerpers kwamen. Dan werd het in brand gespoten met een straal fosfor. Alles wat hiermee in aanraking kwam ging in vlammen op.

Zo zijn er vele Duitsers levend verbrand. Zo ook bij een molen in Warnsveld, een deel van hen was zelfs boven uit de molen gesprongen om niet te verbranden. Maar nog erger is het dat de mensen zelf er niet uit mochten van de Duitsers anders werden ze neergeschoten. En als ze op het laatst toch op moesten geven door gebrek aan munitie werd vaak hun hele boerderij in brand geschoten. De mensen zelf konden zich vaak maar ternauwernood redden met achterlating van al hun vee en verdere inboedel dat voor hun ogen in vlammen opging. Vreselijke dingen hebben ze daar meegemaakt, van al hun spullen in een keer ontdaan. Zo zijn er, naar men zegt, wel 30 boerderijen en in Leesten wel 20 boerderijen weg. Gelukkig wordt er aan gewerkt om de mensen weer een beetje op gang te helpen. Zo zijn er in Lochem al 50 stuks vee vrijwillig geleverd en in Vorden al 600 stuks vee. Dat is een mooi begin De hele nacht ging het door met schieten. De granaten hoorden we door de lucht suizen, net als het geluid van een windhoos. Er staat nu ook geschut op het veld tegenover ons veld achter Meulenbrugge.

(In de volgende Wildenborcher leest u het tweede deel van de dagboeknotities van Jan Eggink)

Herinneringen aan de oorlog

Uit de memoires van Jan Wiltink (1934-1998)
Hij schreef deze voor zijn dochters in 1995

De terugtocht

De laatste dagen voor de bevrijding was er een constante stroom van voertuigen, fietsende en lopende Duitsers over de Wildenborchseweg, richting Lochem.

Ik wilde daar graag heen om te kijken, maar dat mocht niet van Opa, de Duitsers waren nogal agressief. In die tijd kwamen er twee Duitsers bij ons huis die fietsen wilden hebben; mijn vader stond ze buiten te woord. "Ik heb geen fiets", zei mijn vader, waarop de ene SS'er zei: "Ich schiesse du kaputt" (ik schiet je kapot). Mijn vader bleef ijsig kalm, ogenschijnlijk, want ze waren tot alles in staat. Maar gelukkig gingen ze verder.

De bevrijding

De volgende dagen was het op de weg opmerkelijk rustig.

Op 1 april kwam voor ons de bevrijding. Een grote Canadese Tank kwam vanaf Vorden aanrijden en stopte een eindje voor de bocht in de Wildenborchseweg bij de 'Dikke' boom. Dit gaf een toeloop van mensen, want het kasteel zat vol met evacué's.

Op de een of andere manier kreeg de Tank een seintje dat een eindje verderop nog Duitsers zaten. Hij erop af. Ter hoogte van het 'Hogevonder' begonnen de Duitsers te schieten, maar de tank draaide de gevechtskoepel en gaf een straal vuur, waar de mof niet van terughad.

In de kortste keren gaven ze zich over en moesten op de tank gaan zitten (4 of 5 man), die kwam dus terug richting 'Dikke' boom, waar de Duitsers werden ontwapend.

Ze gooiden al hun munitie op een hoop. Alle kogels werden in de gracht gegooid, waar ze jaren later weer uitgehaald zijn.

De Canadezen

Bij Jansen 'Schoolhuis' lagen Canadezen. Ze hadden er ook een kanon opgesteld, waar geregeld mee werd geschoten, waarschijnlijk op de kanaalbruggen bij Lochem.

Die Canadezen hadden van alles wat wij niet hadden: sigaretten, chocolade.

Wij begonnen een ruilhandel met eieren. Vader sigaretten, wij (de kinderen) chocolade. "Eggs for Chocolate". De Canadezen waren daar heel handig in: een kuiltje in het zand, roostertje erop en bakken dat eitje.

De Canadezen lieten, toen ze weer verder gingen, van alles slingeren. In de bossen bij de Vordensebinnenweg lag van alles, o.a. dozen en pakken met kruid.

Dat waren lange dunne staafjes, te vergelijken met lange las-elektroden. Daar speelden wij mee. Die legden we achter elkaar en staken ze aan. Het vuur kroop dan als een lont door het bos. Ze werden ook voor andere doeleinden gebruikt, mijn Opa stak er ook zijn pijp mee aan. Lucifers waren schaars.

Gevaarlijk? Jazeker.

Aan de Wildenborchseweg, in het huis van juffrouw Meinen, gebeurde er een ongeluk mee. Deze 'vuurpijlen' stonden als een bosje in de kolenkit en bij het aanmaken van de kachel vloog dat spul in brand. Het dienstmeisje, Willemien Regelink (16 jaar), stond hierbij totaal in brand, ze overleed de volgende dag in het ziekenhuis van Lochem.

In de buurt van Groot Dochteren lagen lege granaathulzen, werkelijk karrevrachten. Later maakte men hier bedkruiken, stofblikken en dergelijke van. Ook werden ze als vazen gebruikt met als inscriptie: "**1 april Vorden bevrijd**"

Eten en drinken in oorlogstijd

Herinneringen van Jan Wiltink (1934-1997), geschreven in 1995.
Met aanvulling van zijn broer Bertus (geb. 1936)

In de oorlog 1940-1945 was er weinig te koop en wat er nog was werd door de Duitsers ingepikt. Als boerderij kinderen hebben we geen honger geleden, maar als je nou zegt: was alles lekker wat je kreeg? Nee.

We aten roggemeelsepap, grof gemalen wat lekker gemaakt werd met een lepel stroop. Havermoutpap was wat zoeter, maar daar zaten veel bolsters in, die op de rand van het bord gelegd werden; de rand was vaak te klein.

Maispap van mais wat we zelf maalden stond ook op het menu.

Ons gezin bestond uit negen mensen + onderduiker + evacu es. Soms zaten we wel met vijftien personen aan tafel. Daar moest dus nogal wat voor komen. We haalden dan ook geen broden van acht ons, maar van twaalf. En geen pakjes roggebrood, nee zestienponders die we haalden bij bakker Oplaat. In een tas die we met twee man droegen.

Witbrood kenden we niet, dat was later een traktatie. Er was alleen regeringsbrood, grof grijs brood. Een boterham was bij ons een snee brood m et roggebrood, dus een dubbele boterham. We wilden wel graag een sneetje brood met suiker, maar dat mocht niet, want dan had je 'lekkerhonger'.

Moeder kookte suikerbieten in de fornuispot. Daar moest dan stroop uit komen. Het leek erop, maar het smaakte maar zo zo. Maar smaken verschillen.

Boter maakte onze moeder ook zelf. Melk in een melkbus en daarin met een stok met een rondje eraan moest er 1   2 uur geplonsd (gekarnd) worden. Een 'rotwerk'. Pas wanneer de boter er bovenop dreef mocht je stoppen met het plonsen met de stok. Dan kon de boter gekneed worden en moest er nog zout bij.

Ook werd er clandestien geslacht, want een deel van alles wat je verbouwde of fokte moest aan de Duitsers worden geleverd. Op een keer moest er weer eens een varken stiekem worden geslacht. Dat gebeurde 's morgens heel vroeg in de kelder. Ik moest hiermee helpen. Waarom juist ik? Dat weet ik niet, misschien was ik daar handig in of het was dat ik de mond goed dicht kon houden. Een gedeelte van het geslachte varken werd verkocht of weggegeven aan etenhalers. *Die kwamen op oude fietsen met houten banden, of lopend met handkarretjes of kinderwagens waar wat in gestopt kon worden. Ze kregen gedroogde bruine- en witte bonen mee en rogge en haver wat ze nog zelf moesten malen. De mensen kregen hier thuis al wat te eten, een bord pap of een dubbele snee brood. Ze kwamen uit het westen van het land en het gebeurde wel (zo hoorden we later) dat op de IJsselbrug bij Zutphen contrôle was en alles van hen weer afgepakt werd.*

Eten werd uitgedeeld aan wie het nodig had. Aan de ondergedoken Joodse vrouwen achter in het 'Bosket' bracht mijn vader, samen met buurtgenoten, eten.

Als de dorsmachine kwam, want iedere boer dorste zelf zijn rogge en haver, dan stond er altijd een hele rij etenhalers bij en zij kregen **allemaal** een schep rogge.

Op het laatst van de oorlog kwamen Duitsers 's avonds bij ons koffie drinken. Ik herinner me dat er ook een onderofficier bij was. Deze soldaten wilden niet meer vechten, waren dus deserteurs. Ook onze onderduiker zat er dan gewoon bij.

Foto 1941: v.l.n.r. Herman, Henk, Bertus, Jan Wiltink

Schoonmaakrooster Kapel

Staat uw naam nog niet op de schoonmaaklijst, maar bent u wel bereid om één, maximaal twee keer per jaar een paar uurtjes mee te helpen onze Kapel schoon te houden, stuur dan een mailtje naar Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl
Bellen mag ook: (0575) 55 65 12 of (06) 25 06 66 70.

Wees ook eerlijk en meld het wanneer u wel op de schoonmaaklijst staat, maar het eigenlijk toch wat te belastend vindt.

2020	
oktober	Linsey Mennink – Annie Kruisselbrink
november	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Klein Ikkink
december	Aly van Arragon – Dinie Pladdet – Riet van Ditshuizen
2021	
januari	Diny van Ark – Gerry Kistemaker – Annie Schröer
februari	Gerda Mennink – Henny Zweverink

De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Agenda:

Naoberdag: zondag 27 september
locatie: 'Kamphuizen'
Wildenborchseweg 11
Vanaf 11.30 tot plm. 14.00 uur

Kapelcommissie: **Vanwege het Coronavirus nog onder voorbehoud:**
Nieuwjaarsvisite vrijdag 8 januari 2021
20.00 uur in de Kapel

Kapelcommissie: **Vanwege het Coronavirus nog onder voorbehoud:**
Winterwandeling zondag 3 januari 2021
Starten tussen 11.00 en 13.00 uur
bij de Kapel

Verenigingen:

Schietvereniging: Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur

Wildenborchse
Vrouwenclub: Laatste donderdag van de maand
van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur
van oktober t/m april
**Vanwege het Coronavirus vinden er voorlopig geen bijeenkomsten
plaats van de WVC.**

Klootschieten: 3de zondag van iedere maand
10.00 uur verzamelen bij de Kapel